Çĕнтерӳ ялавĕ

Муркаш район хаçачĕ

1944 çулхи майăн 5-мĕшĕнчепе тухать

37 (7568) № * Шăмат кун, 2008 çулхи майăн (çу) 17-мĕшĕ * Хакĕ ирĕклĕ

Раççейре

Пĕчĕк бизнеса аталантарма

Раççей Президенчĕ Дмитрий Медведев ĕç пӳлĕмĕнче иртнĕ канашлура пĕчĕк бизнеса аталантарма пулăшакан хушу кăларас пирки пĕлтернĕ. Çак хушупа килĕшӳллĕн административлă чăрмавсен шучĕ чакмалла.

Пĕррешĕ - тĕрĕслевсен шутне çулталăкра пĕрре кăна хăварасси. Планласа хуман тĕрĕслевсем, паллах, пулма пултараççĕ, анчах та вĕсене ирттерме прокуратурăран ирĕк пани е килĕшӳ пулмалла. Иккĕмĕшĕ - шалти ĕçсен пайĕсем ирттерекен тĕрĕслевсен процессуаллă мар ирĕкĕсене пĕтересси. Виççĕмĕшĕ - пĕчĕк предприятисене регистрацилес ĕçре ирĕк панинчен хыпарлани патне куçасси (от разрешительного к уведомительному).

Кунсăр пуçне Д. Медведев пĕчĕк предпринимательствăна аталантарассипе йышăннă ĕçсен ретне пĕчĕк предпринимательсен яваплăхне обязательнăй майпа страхланине пурнăçа кĕртесси çинчен те каланă. Çакă хальхи лицензи ĕçĕн системине улăштарĕ.

Канашлура Президент пĕчĕк бизнеса аталантарма чăрмантаракан ыйтусем çинче уйрăммăн чарăнса тăма ыйтнă. Çак ĕçсем 2020 çул тĕлне пирĕн çĕршыври халăхăн 60-70 проценчĕ пĕчĕк предпринимательсен шутĕнче пуласситпе çыхăннă.

Ыран – Музейсен кунĕ

ХИСЕПЛĔ МУЗЕЙ ĔÇЧЕНĔСЕМ!

Сире пурне те професси уявĕпе саламлатăп!

Çынсен ăс-хакăлĕ аталанса пынинче музейсен пĕлтерĕшĕ пысăк. Вĕсем ăрусен хушшинчи çыхăну пулса тăраççĕ. Тĕрлĕ çĕршывсемпе халăхсен историне пĕлме пулăшаççĕ, çав вăхăтрах малашлăхăн вăй-хăватне курма та майсем параççĕ. Эсир професси чунтан парăнса тата ырми-канми ĕçленипе çынсен культура, искусство тата халăх пултарулăхĕн тĕслĕхĕсемпе куллен паллашма пултараççĕ.

Чăваш Республикинчи музейсем Атăл тăрăхĕнчи культурăн кăна мар, Раççей культурин тĕп пайĕсенчен пĕри пулса тăраççĕ. Пирĕн республикăра «Пысăк Атăл» 10-мĕш Регионсен ӳнер куравĕ иртни та çакна çирĕплетсе парать. Вăл 750 авторпа вĕсен ĕçĕсене пĕр çĕре пухма пултарчĕ. Унăн тĕп вырăнĕ - Чăваш Патшалăх ӳнер музейĕ куракансене çĕнĕ сăнпа кĕтсе илчĕ.

Кашни çулах патшалăх тата вырăнти пĕлтерĕшлĕ музейсенче 300 ытла курав иртет, вĕсемпе çулленех 330 пин ытла çын паллашать. Кунсăр пуçне музейсем тĕрлĕ вĕрентӳ тата культурăллă программăсене ĕçе кĕртсе пыраççĕ. Хуласемпе ялсенче, шкулсемпе учрежденисенче çĕнĕ музейсем уçăлаççĕ. Çакă музейсен пĕлтерĕшĕ ӳссе пынине, унти экспонатсем пирĕн республикăра пурăнакансене çеç мар, хăнасене те интереслĕ пулнине кăтартса парать.

Сире, пурнăçăрсене музей ĕçĕпе çыхăнтарнă ĕçченсене, ăсталăхăн тата ĕçе чунтан парăнса пурнăçланăшăн тав тăватăп. Ырлăх-сывлăх, ăнăçусем çуннатăп!

Чăваш Республикин Президенчĕ Н.В. ФЕДОРОВ.

Кунта историе упраççĕ

Районти историпе краеведени музейĕнче Республика кунне хатĕрленсе пылай ĕç тунă. Кунта çĕнĕ зал уçма хатĕрленеççĕ. Ăна юсаса çĕнетнĕ. Пулас экспозици «Тăван юрă-кĕвĕ чĕнтĕрсенче вылять» ятлă. Кунта Муркашсем те, пирĕн хăнасем те тури чăвашсен çи-пуçĕпе, вĕсене епле хатĕрленипе паллашма пултарĕç.

Çавăн пекех музейре пирĕн паллă ентеш Н.В. Никольский çуралнăранпа 130 çул çитнине халалланă выставка та уçăлать. «Муркаш çĕрĕн чĕрĕ историйĕ» куравра мухтавлă ентешсен пурнăç çулĕпе паллашма та май пулĕ.

Ырă ĕçсен çулталăкĕ

Хамăр тăрăшсан, Турă пулăшсан

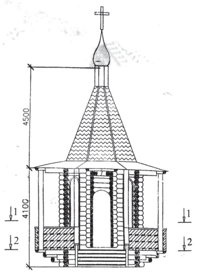

Арçынсен Каршлăхри Александр Невски ячĕллĕ мăнастирне йĕркеленĕренпе кăçал 105 çул çитет. Çак ятпа кунта çĕнĕ часовня уçма палăртнă. Район администрацийĕн ĕçченĕсем канмалли кун çĕнĕ часовня никĕсне хывса хăварчĕç. Ăна пĕтĕмпех йывăçран тăваççĕ. Хатĕр пурине кӳрсе килнĕ те ĕнтĕ. Часовня кунти сăвапллă çăл куçпа юнашар вырнаçать.

Ырă ĕçе пуçлама пухăннисене Феодосий атте пехиллерĕ. Вăл часовня лартмалли вырăна кăтартрĕ. Никĕсе ямалли чулсене светить турĕ. Никĕсе пулас ăрусем валли çыру хурса хăварчĕç.

Часовньăна мăнастир 105 çул тултарнă кун тĕлне – июнĕн 15-мĕшне туса пĕтерме палăртаççĕ.

Шупашкар тата Чăваш епархийĕн ертӳçи Варнава пил панипе Ильинка ялĕнче те тепĕр часовня тума тытăннă.

Хамăр тăрăшсан, Турă пулăшсан, часовньăсем те çĕкленĕç, пурнăç те юсанса лайăхланса пырĕ.

В. ЛАВРЕНТЬЕВ.

Сăн ӳкерчĕксенче: Каршлăхри часовня хут çинче çапла курăнать; райадминистраци ĕçченĕсем вăй хурсах ĕçлерĕç.

Пĕтĕм тĕнчери çемье кунĕ

Пĕтĕмпех çемьерен пуçланать

2003 çула Чăваш Республикин Президенчĕ Н.В. Федоров, 2008 çула Раççей Президенчĕ пулнă В.В. Путин Çемье çулĕ тесе пĕлтернĕччĕ. Кашни çулах майăн 15-мĕшĕнче вара эпир Пĕтĕм тĕнчери çемье кунне паллă тăватпăр. Çакă çемье çине тепĕр хут çаврăнса пăхмалли сăлтав.

Мĕн-ха вăл çемье? Çак ыйтăва **район администрацийĕн ЗАГС пайĕн ертӳçи М.П. РУБЦОВА** акă мĕнле хуравларĕ:

– Ĕлĕкренпех çемье халăха тытса тăраканĕ пулнă. Ахальтен мар çемье çирĕп пулсан патшалăх та çирĕп пулать тесе каланă. Юрату тата çемье - çак икĕ пулăмсăр çынсем пурăнаймаççĕ тесе шутлатăп. Кашни çынах çемье мĕншĕн кирлĕ пулнине тĕрлĕрен ăнлантарĕ. Анчах та çын телейĕ çемьесĕр пулма пултарать-ши?

Статистика та çемьеллĕ çынсем ытларах пурăннине тата сахалрах чирленине кăтартса парать. Çемьере ăшă кăмăлпа, пĕр-пĕрне ăнланса, ачасене ӳстерсе пурăнакансем ĕçре те маттуртарах.

Ача ырă çемьере çуралса ӳсни питĕ пĕлтерĕшлĕ. Кашни ачанах ашшĕ те, амăшĕ те кирлĕ. Шел пулин те, юлашки çулсенче пĕччен амăшĕсен хисепĕ нумайланса пырать. Вĕсен ачисем вара пĕчĕкренпех тулли çемьере çуралнисенчен уйрăлса тăраççĕ, мĕншĕн тесен çемьере аслисем пĕр-пĕрне килĕштерсе пурăннине курмаççĕ. Пĕччен амăшĕ вара ачана çемьере мĕн памаллине вĕçех параймасть. Анчах, темле пулсан та, ачасем çуралнишĕн савăнмаллах.

Çамрăк мăшăрсене пĕрлештернĕ чухне вĕсен пĕрремĕш утăмĕсем илемлĕ Мендельсон маршĕпе пуçланаççĕ. Кайран вара пурнăç уйрăммалли патне те илсе çитерме пултарать иккен. Пирĕн районта пĕлтĕр 74 мăшăр уйрăлнă. Ку хисеп малтанхи çулпа танлаштарсан 15-пе пысăкрах. Çак çемьесенчен 55 çемйинче вара пурĕ çул çитмен 76 ача. Вĕсен хăйсен ирĕксĕр тулли мар çемьере ӳсме тивет.

2007 çулта çуралнă 426 ачаран 106 ачан амăшĕсемпе кăна ӳсмелли те пуçа ватмалли ыйтăвах пуль.

Амăш капиталĕ пирки те пĕлтĕртенпе нумай калаççĕ. Йывăр лару-тăрури ахаль те нумай ачаллă хăшпĕр çемьесене вара çак укçа çине шанса тата пепкесем çуратни те ытлах савăнтармасть.

Çав хушăрах пирĕн хушăра ырă тĕслĕх пулса тăракан нумай çул хушши килĕштерсе пурăнакан çемьесем пур. Пĕлтĕр кăна эпир Вязовсен, Степановсен тата Гришинсен çемйисене 60 çул тултарнă ятпа саламларăмăр. Пурин те çавăн пек çемье ăшшине киленсе пĕрле нумай çул пурăнасчĕ.

Халĕ нумай ачаллă çемьесем те хушăнса пымаççĕ вĕт. Вĕсем пирки **ЧР Сывлăха сыхлас тата социаллă аталану министерствин районти социаллă хӳтлĕх пайĕн пуçлăхĕн çумĕ А.Н. КУЗЬМИН** тĕплĕнрех каласа пама кăмăл турĕ:

– Муркаш районĕнче пурĕ 439 нумай ачаллă çемье шутланса тăрать. Вĕсенче 1424 ача ӳсет.

3 ачаллă çемьесем - 355, ачасен шучĕ - 1065;

4 ачаллă çемьесем - 67, ачасен шучĕ - 268;

5 ачаллă çемьесем - 13, ачасен шучĕ - 65;

6 ачаллă çемьесем - 3, ачасен шучĕ - 18 (Юнкăри Апросьинсен, Иштерекри Яковлевсен тата Мăн Шаптакри Михайловсен çемйисем);

8 ачаллă çемьесем - 1, ачасен шучĕ - 8 (Муркашри Ефремовсен çемйи).

2008-мĕш çул пуçланнăранпа çитĕлĕксĕр пурăнакан тăхăр çемьене тата çирĕм сакăр нумай ачаллă çемьене пулăшу патăмăр. Нумай ачаллă вун икĕ çемьене кĕпе-тумтир пустарса парса пулăшрăмăр. Тата çакнашкал 15 çемье апрельте «Ачалăх ячĕпе, ачалăхшăн» ыр кăмăллăх марафонне уснă кун çи-пуç енĕпе пулăшу илме пултарчĕ. Чăваш Республикин Сывлăха сыхлас тата социаллă аталану министерствин урлă пĕр нумай ачаллă çемье 10 пин тенкĕ илме пултарчĕ.

Çемьесене пулăшу пани кирлех. Мĕншĕн тесен паян кашни çемье ытлă-çитлĕ пурнăçпа пурăнма пултараймасть-çке. Çемьере чи кирли вара - ашшĕ-амăшĕ ачисене юратни, вĕсене тĕрĕс çул суйласа илме вĕрентни пуль тесе шутлатăп. Çакăн пек çемьесене килĕшӳ те пулать. Ачисене ура çине тăратма ашшĕ-амăшĕсен вăйĕсем çитчĕр.

Çемье ăс-хакăл енчен те, ӳтпӳ енчен те сывă пулни, хăтлă çуртра пурăнни, лайăх укçа ĕçлесе илме пултарни тата ырăнхи кунран хăрамасăр ачасем çуратни - çаксем пулсан çес çемье аталанса пырĕ. Апла пулсан пирĕн пурин те çаканшăн тăрăшмалла.

Н. НИКОЛАЕВА.

Республика кунне районта уявличчен 38 кун юлчĕ

Районта

Пахча çимĕç лартаççĕ

Районта кăçал 57 гектар çинче пахча çимĕç пулмалла. Ытларах пайне чикĕллĕ яваплăхлă «ВТМ» общество (15 гектар), «Свобода» (15 гектар), «Сеятель» (10 гектар), чикĕллĕ яваплăхлă «ДаАн» общество (10 гектар) лартма пăхнă. Паянхи куна «ВТМ» общество ку ĕçе пĕтĕм лаптăк çинче пурнăçланă. Çавăн пекех Матвеев индивидуаллă предпринимать пахча çимĕçе 10 гектар акса-лартса хăварнă. Чкалов яч. хис. хуçалăхра ку ĕçе 5 гектар çинче (100 процент) пурнăçланă.

Уявсем

Раççей тата Республика кунĕсенче виçшер кун канатпăр

Çĕнтерӳ уявĕн кунĕсем хыççăнах ЧР Министрсен Кабинечĕн председателĕ А. Гапликов тепĕр виçĕ кунлă кану кунĕсем çинчен йышăну кăларнă.

Республика кунне яланхи пекех июнĕн 24-мĕшĕнче уявлатпăр. Вăл кăçал ытлари куна лекет. Çак уяв кунне унччен кану кунĕсемпе çыхăнтарма палăртнă. Çапла вара шăмат кун - июнĕн 21-мĕшĕнче – ĕçлемелле пулать. Тунти кун, июнĕн 23-мĕшĕ шучĕпе.

Кану кунĕсем вара виçĕ куна тăсăлаççĕ: июнĕн 22, 23, 24-мĕшĕсем.

Çавна май Республика кунĕччен ĕç эрни 7 куна тăсăлать, июнĕн 15-мĕшĕнчен пуçласа 21-мĕшĕччен. Мĕншĕн тесен эпир унччен эрнере виçĕ кун хушши Раççей кунне уявлатпăр. Раççей кунĕ – июнĕн 12-мĕшĕнче. Çав тĕллевпе вырсарни куна - июнĕн 15-мĕшне эрне куна - июнĕн 13-мĕшне куçараççĕ. Çапла вара июнĕн 12, 13, 14-мĕшĕсенче канмалла пулать.

Пĕлӳ тĕнчинче

Вĕрентӳ кунĕнче

Пирĕн районта çурхи илемлĕ вăхăт çитсен Вĕрентӳ кунне ирттерессн йăлана кĕнĕ.

Кăçалхи Вĕрентӳ кунне район пуçлăхĕ Ю.А. Иванов уçрĕ. Кунта 2007-2008 çулсенчи вĕренӳ çулĕн малтанхи итогĕсене тишкерчĕç. Виççĕмĕш чĕрĕк итогĕсемпе лайăх вĕренекен ачасем район пуçлăхĕн стипендисене илчĕç. «Раççей Федерацийĕн хисеплĕ вĕрентӳ ĕçченĕ» паллăна Москакасси шкулĕн учителĕ Валентина Юрьевна Григорьева тата «Ĕмĕт» ача сачĕн ертӳçи Галина Александровна Шолкова тивĕçрĕç.

Раççейри, республикăри тата районти конкурссемпе олимпиадăсенче çĕнтернĕ ачасем те парнесемсĕр юлмарĕç.

Уява килнисене Муркаш, Шомик, Йӳçкасси шкулĕсенче вĕренекенсем юрă-кĕвĕ парнелерĕç.

Официально

Состоялись публичные слушания

15 мая 2008 года состоялись публичные слушания по проектам решений Собраний депутатов сельских поселений об исполнении бюджетов сельских поселений Моргаушского района за 2007 год и приняты рекомендации:

1. Одобрить проекты решений Собраний депутатов сельских поселений об исполнении бюджетов сельских поселений Моргаушского района за 2007 год.

2. Рекомендовать Собраниям депутатов сельских поселений принять решения об исполнении бюджетов сельских поселений Моргаушского района за 2007 год в установленном порядке в соответствии с требованиями законодательства Российской Федерации и Чувашской Республики.

Юбилей

Саламлатпăр

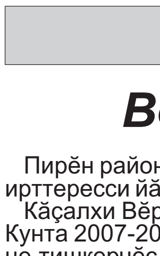

Юратнă мăшăра, аттене, хуньăрике, асаттене, хăтана – Елача ялĕнче пурăнакан **ГЕРМАН ПЛАТОНОВИЧ МАЙКОВА** çитес 80 çулхи юбилей ячĕпе чун-чĕререн саламлатпăр. Юман пек çирĕп сывлăх, канлĕ ватлăх сунатпăр. Тавах сана ытарайми ырă кăмăлушăн, чун ăшшине ним хĕрхенми парнеленĕшĕн.

Саламлаканĕсем: юратнă мăшăрĕ, ывăлĕпе кинĕ, мăнукĕсем, тăхлачисем, çывăх тăванĕсем.